

DIRECCIÓ Y REDACCIÓ.

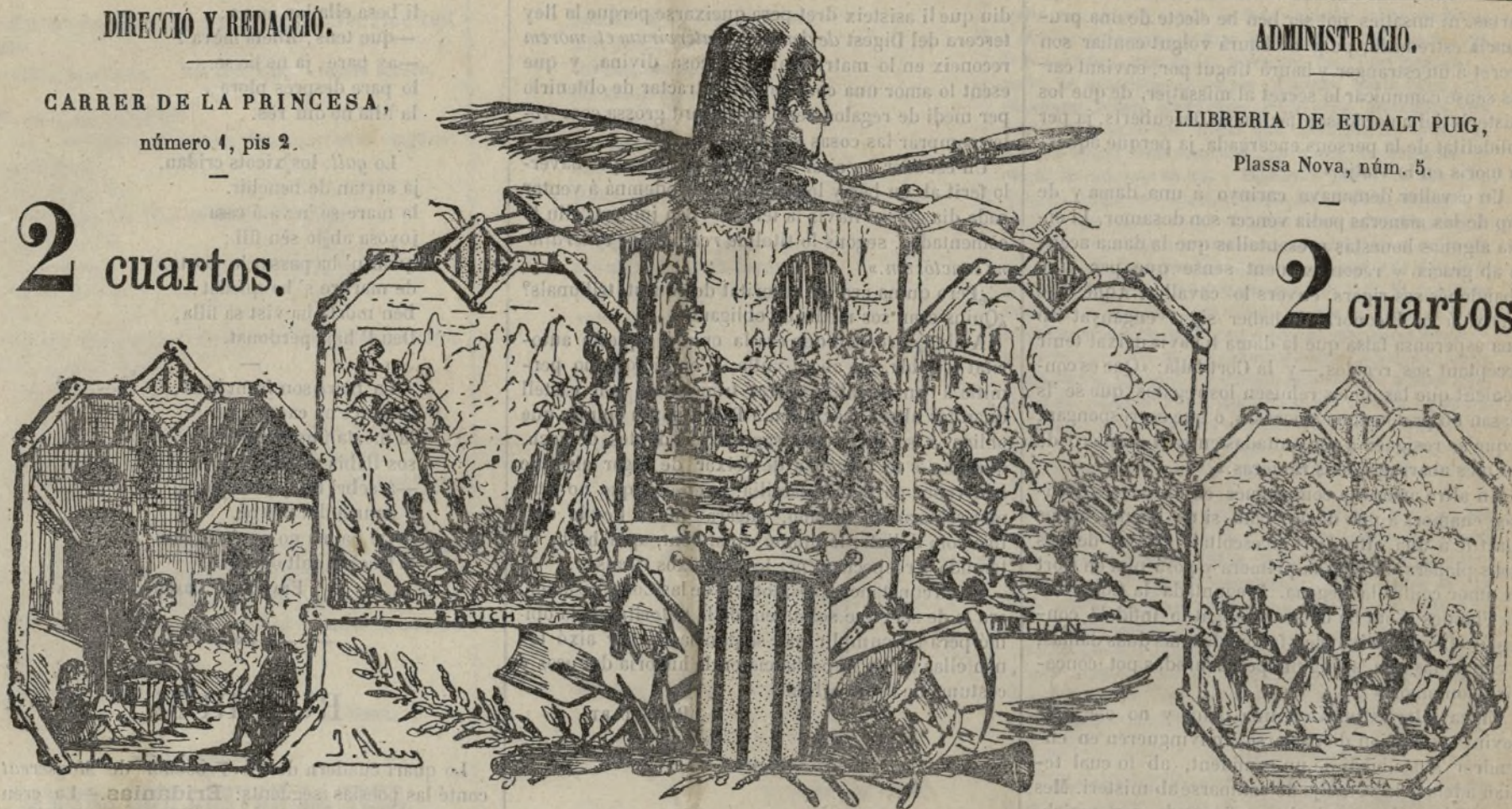
CARRER DE LA PRINCESA,
número 4, pis 2.

ADMINISTRACIÓ.

LLIBRERIA DE EUDALT PUIG,
Plassa Nova, núm. 5.

2 cuartos.

2 cuartos.

ANUNCIS
A PREUS
EQUITATIUS.

LA BARRETINA.

LITERATURA,
CIENCIAS
Y ARTS.

SEMMANARI POPULAR.

SUMARI

DE LAS MATERIAS QUE CONTÉ AQUEST NÚMERO.

Las Corts de Amor, III. (Acabament), per Raynouard.—
Lo diumenje de Rams, per Francesch Ubach y Vinyeta.—Rum,
Rum.—Aproposits y despropòsits dels badells vulgarment dits
torres, per A. Serra.—Amors que lleven la vida, (balada),
per A. Careta y Vidal.—Teatres. La pota de la marruixa.—
Ben Vinguet sia, per Z. de V.—Las ilusions perdudas, (balada),
per Lluís Camprobert.—Solucions a la Xaradeta y al Gerogli-
fich del número passat.—FOLLETI: Las Joyas de la Roser, per
Guadalupe Cortés Wighlen.

LAS CORTS DE AMOR

III.

(Acabament.)

Una dama havia manat á son 'amant que may la
elogiés públicament; mes trovantse un dia aquest en
una reunió de cavallers y senyoras,—ahont comensa-
ren á murmurar de la que estimava,—després de ha-
verse contingut alguns instants acabá per trencar lo
manament, defensant la honra de aquella que ofe-
nian. ¿Havia de perdre lo favor de la dama per no
haber complert lo pacte? La Comptesa de Champan-
ya dictá sobre aquest punt la sentència següent: «La
dama ha estat massa rigorosa en sos manaments; la
condició posada es il·lícita, y no pòt ser exigida al
amant que desment las calumnias que's diuhen de
sa senyora.»

Preguntantli una altra vegada si 'entre casats pot
haberhi verdader amor, sentenciá: «A thenor de las
resents, dihem y sostenim que lo amor no pot es-

tendre sos drets al marit y muller. Los amants se 'l
otorgan tot reciprocament y de franch, sense cap obli-
gació de necessitat, mentres que 'ls casats han de
subjectarse per deber á totes las voluntats l' un del
atre. Aquest fallo que pronunciem ab estremada ma-
duresa y despres de escoltar á moltes noblas damas,
se ha tingut com á veritat constant é irrefragable.»

Un cavaller se enamorá de una dama, que estant
ja compromesa ab un altre, li oferí otorgarli sos fa-
vors si arrivava á perdre lo favor de son rival. Al-
gun temps despres va casarse ab aquest, y lo cavaller
li exigí lo compliment de la promesa; mes ella no
volia correspondre 'l, dihent que no havia perdut
lo amor de son primer amich. La sentència de la re-
yna Eleonora, fundantse en lo que acabem de dir, con-
demná á la dama á concedir lo afecte promés.

Preparantse un enamorat pera anar al torneig, ma-
ná fer sa divisa á gust de sa dama, y la adorná ab los
colors de aquesta. Al moment de anarse 'n li demaná
sa benedició; mes ella finjintse malalta, s' escusava
de parlarli. Elevada queixa al tribunal de amor, la
condemnaren á posar la armadura y la dalmática al
cavaller la primera vegada que lluytés, á menar son
cavall per la brida en contorn del palench,—y á en-
regarli la llansa, dihentli: «Adeu mon bon amich,
sigas valent, no tingas por de res, ja hi ha qui prega
per tú.»

Una dama casada estava divorciada de son marit,
y aquest demanava son amor ab vivas instancias.
Consultada la vescomptesa de Narbona, sentenciá de
aquest modo: «Lo amor entre 'ls que estigueren units
per vincle de casament, si despres se han separat
per cualsevol rahó, no 's té per culpable sino per co-
sa honrada.»

Un amant afortunat havia demanat á la seva dama
llicencia pera oferir sos serveys á una altra. Li fou
concedida y deixá de sentir per la primera lo amor
que avans li havia tingut. Al cap de una mesada hi

torná jurant que no estimava á ningú mes que á ella
que no havia volgut pendrer 's cap llibertat ab l' al-
tra y que son sol desitj havia sigut posar á proba la
constancia de sa estimada; mes aquesta li negá son
amor dihent que se 'n havia fet indigne demanant y
acceptant aquell permis. La reyna Eleonora decretá:
«Tal es la naturalesa del amor. Tot sovint fingeixen
los amants desitjar altres vincles pera assegurar-se de
la fidelitat y constancia de la persona estimada, y fo-
ra ofendre los drets de 'ls amants negar ab aquesta
escusa las abressadas y las tendresses, á nó ser que
's tinga la seguritat de que un amant hage faltat á
sos debers y trencat la fé promesa.»

Feya molt temps que lo amant de una dama se 'n
havia anat á una expedició, mes enllá de 'ls mars, y
no creyent aquesta que pogués tornar, despres de
haverse desesperat y plorat, va buscar un altre
amant. Un secretari del ausent s' hi oposá y acusá á
la dama de infidelitat. Aquesta se defensava dihent
que ja que la dona que fa dos anys que es viuda de
son amant, queda lliure del primer amor, y pot en-
tregarse á un altre, ab molta major rahó té dret des-
pres que han passat molts anys, pera posar un nou
amant en lo lloch del que es fora, que no ha consolat
ni alegrat á sa dama per medi de cap carta ni misat-
je, especialment sent las ocasions tant facils y fre-
qüents. Aquest assumpto va donar lloch á moltes dis-
putas per una part y altra, fins que fou portat al
tribunal de la Comptesa de Champanya que pronun-
ciá la següent sentència: «La dama no té dret á re-
nunciar á son amant ab la excusa de una llarga au-
sencia, á no ser en lo cas que tinga probas claras de
que ha faltat á sa fé ó á sos debers; pero la ausencia
del amant no es prou rahó quan hi ha necessitat ó al-
tra causa honesta. Res ha de alegrar mes á una da-
ma que sentir contar desde 'ls puestos mes allunyats,
que son amant conquista glories y que es condecorat
en las reunions dels prohoms. Lo no haver enviat

cartas, ni misatjes pot ser ben be efecte de una prudencia estremada; puig no haurà volgut confiar son secret á un estranger y haurà tingut por, enviant cartas sense comunicar lo secret al missatjer, de que los misteris del amor fossen facilment descuberts, ja per infidelitat de la persona encargada, ja perque aquesta morís en lo viatge.»

Un cavaller demanava carinyo á una dama y de cap de las maneras podia véncer son desamor. Li enviá algunas honestas presentallas que la dama acceptá ab gracia y reconeixement sense que per aixó abandonés sos rigors envers lo cavaller. Aquest se queixá á na Eleonora, de haber sigut enganyat ab una esperansa falsa que la dama li havia deixat tenir acceptant sos regals, —y la Cort fallá: «Que es convenient que las donas rehusen los regals que se 'ls fassan ab pretensions amorosas, ó que correspongan, ó que se resignen á ser contadas entre 'l número de las mes abarraganadas rameras.»

Un altre amant ja compromés en un afecte decorós, enamorá á una dama, com si no hagues avans jurat fe á una altra, y fou escoltat. Cansat de sos nous plahers, torná á la primera y posá plet en Cort de amor contra la segona. Preguntada la Comptesa de Flandes ¿Com ha de ser castigat lo infidel? contestá: «Deu ser privat dels favors de totes duas damas; y cap de las que 's tinguin per honradas pot concedirli son amor.»

Un cavaller estimava á una dama y no oferintse sovint las ocasion de parlar-se, convingueren en entendre 's per medi de un confident, ab lo qual tenian ademés la ventatja de estimarse ab misteri. Mes lo confident abusant de la confiansa de son amich, va parlar per compte propi, —y sas paraulas foren ben acullidas. Lo cavaller denunciá lo cas á la Comptesa de Champanya, suplicant humilment que lo delictes fós judicat per ella y per las altres damas, y lo mateix delinquent també se subjectá al tribunal. La Comptesa, despres de convocar á xexanta damas, pronunciá la sentència que segueix: «Aquest amant deslleal que ha trovat una dama digna de ell, disfruti, si vol, de uns plahers que tant malament ha guanyat, ja que ella no s' ha avergonyit de avenirse á semblant culpa; pero tots dos quedan exclosos pera sempre mes del amor de altrás personas y no podran ser ja may citats á las assambleas de damas, ni á las corts dels cavallers, puig que lo amant ha trencat la fé de cavaller y la dama los principis de la honestat, —rebaixantse fins á correspondre al amor de un confident.»

Aquests y altres exemples se trovan en *Lous arrests d'amour* de en Marcial de Auvernya, lo qual era proenador del Parlament de Paris en lo sigle XV, —y traduí en prosa los antichs *tensons* provençals y ne tragué una col·lecció de las sentencias pronunciadas per las Corts de amor en los diferents graus de instancia. En ellas se veu que ditas Corts eran una parodia dels Tribunals de veras. Las formas eran las de un advocat de aquella época, lo esperit y las desicions corresponen á la época dels trovadors. Va un exemple:

«Devant del Podestá dels boscos verds se entalá plet entre un amant y sa dama. Se queixava ella ab motiu de un vestit vert, dihent que aquell li havia donat un bes de una manera impolítica, fins á ferla tornar boja y que al caurer se li havia overt lo collet del vestit, deixant veurer una mica la camisa. Demanava en consecuencia que 's prohibís á son amant tornar á jugar ab ella, en tocarla sense permis, y que per la falta comesa se 'l condemnés á retractarse publicament, —tot lo qual fou ordenat per 'l Podestá. Lo amant creyentse ofés, n' apel·lá al tribunal ahont se admeté lo procés pera fallar despres de vist, y haventlo examinat y fetas totes las observacions necessarias declará que s' havia sentenciat be y apel·lat malament; y per aixó condemná al cavaller á retractarse y al pago de las costas de la apel·lació, taxació reservada.»

En Benet de Cour que escrigué uns comentaris á *Lous arrests d'amour*, los aplica ingenuament textos del dret romá y del canonich.

Una dama se queixá de que son amant li oferia anells y altrás presentallas, que ella no volia admetre per sospita de simonia en amor. Lo comentador

diu que li asisteix dret pera queixarse perque la lley tercera del Digest *de donatione intervirum et morem* reconeix en lo matrimoni certa cosa divina, y que esent lo amor una cosa santa, lo tractar de obtenirlo per medi de regals seria culpa tant grossa com voler comprar las cosas sagradas.

Un escuder va citar á judici á sa dama per haverlo ferit ab un bes y lo tribunal la condemná á ventar cada dia ab sos llavis la ferida. «Ben judicat, diu lo comentador, segons lo titol *de reliquiis ac veneratione sanctorum.*»

¿Pero quina era la autoritat de aquests tribunals? ¿Quins eran sos medis de obligar?

A aixó 's respon que era la opinió, aquesta autoritat terrible, sia ahont vulla; la opinió que no permetia á un cavaller viurer tranquil en son castell quan los altres marxavan á Palestina; la opinió, que obliga á satisfer com sagrats los deutes de joch, quan no 's te vergonya de deixar de pagar als que han venut pa pera la familia; la opinió, que no permet rehusar un desafió, encara que la lley lo castiga com delictes; la opinió, finalment, que hasta es temuda y respectada per los mateixos tirans.

La circumstancia mes notable de las Corts de amor, era la de servirse solsament de la autoritat de la opinió pera fer cumplir sas sentencias; y per aixó tenen ellas molta importancia en la historia del usos y costums de la Mitja Edat.

RAYNOUART.

LO DIUMENJE DE RAMS.

Be crida la canalla
be crida sens' parar,
ab rams, palmos y palmas
cantant: lo gall lo gall,
demá será diumenje,
gran diada pels xicots,
mes ay! per una nina,
mes ay!, no ho será, no.

Si n' era una mareta,
sols mare era pel fill,
la filla ¡pobra filla!
háviala avorrit;
á n' ell li daya cosas,
li deya perla, rey.
La nina, si plorava,
ni sols ne feya esment.

Lo fill digué á la mare:
—que no aniré á benehir?
la mare, un pato dantli,
li respongué: sí, fill;
—y jo mare?—Tu calla,
respon ab dur regauy...
y 'l gall, los xicots cridan
per baix del carré, 'l gall.

La nina deu anys conta,
mes set son de torments,
des qu' 'l germá va naixer
que va á la mort corrent;
—germana, ja tinch palma,
—jo la tindré demá,
—sí, oy, sí no te 'n compran...
—peró no 'n mancará.

Demá de matinada
vesteix la mare al fill,
la filla está malalta,
no 's pot alzar del lit;
—muller, no vull que 't moguis,
la noya no 'm fa goig,
—no tingas por,—la mare
se 'n vá á acompanyá 'l noy.

La nina ¡pobra nina!
be 's trist lo seu mirar!
son pare l' afalaga,

li besa ella las mans:
—que tens, filleta mèva?
—ay pare, ja no ho sè....
lo pare despres plora,
la filla no diu res.

Lo gall, los xicots cridan,
ja surtan de benehir.
la mare se 'n va á casa
joyosa ab lo seu fill;
quan n' ha passat la porta,
de marbre s' ha quedat,
ben morta ha vist sa filla,
Deu l' haja perdonat.

La mare, son front besa,
es mare al cap y al fi,
la morta fins tremola
sos llabis al sentir;
—á sebr' ho, jo una palma
t' hauria dat també,
—De palma no me 'n manca,
la tinch á dalt del cel.

FRANCESH UBACH Y VINYETA.

RUM RUM.

Lo quart cuadern de *Lo Trobador de Monserrat* conté las poesias següents: **Eridanias.**—La creu de Saboyas. (Tota ella respira llibertat.) ¡Desperta ferro! Los cassadors dels Alpes. Los barquers del Icino. La veu del mort. Alsat Llatzer. Genova la hermosa. Montebello.—Totas aquestas poesias aludeixen á la tant gloriosa y transcendental guerra de Italia.

Es notable lo cel que desplega lo consistori dels jochs florals del prent any, á fi de celebrar la festa del mes de Maig ab tota solemnitat. Ens alegrem moltissim de que 's donguia á eixa festa literaria tota l' importancia que 's mereix, —que ablo sol fet de ser literaria 'n mereix moltissima. Los millors poetas de Provensa, Roselló, Castella, Aragó, Mallorca, Valencia, etc. etc., —vindrán á donar mes realce á la festivitat. Ben vinguts serán á la nostra terra que 's mostrará orgullosa aquells dias de tindre en son seno tantas glorias de la literatura.

Desitjem bon acert al consistori pera lo major brill del afesta, esperant que premiará ab justicia, deixant de premiar lo que no mereixi premi. Aixís ho ha acordat, segons se diu: per nostra part judicarem en nostras columnas los actes del consistori.

APROPOSITS Y DESPROPOSITS DELS BADELLS

VULGARMENT DITS TORETES.

En una botiga:
—Deu los quart.
—Digui?...
—Voldria una pinta.
—Clara ó espessa?...
—Pel monyo, dona, pel monyo. Que no sab que vaig als badells?...

—A dios Noy.
—Hola ahont vas tant depressa? ¿á estudiar?...
—A estudiar? ja! ja!... als badells, noy, als badells.

—Necessitaria una bona qua.
—Que vols ser ase?...
—No, que vull ser torero.

—Diu que la carn s' abaixa?
—Qui t' ho ha dit?
—Ningú, pero com diu que hi ha de haber badells un dia de aquestos...

—Estich desesperat, això no es viurer, me vull matar.

—Que dius home... Val mes que 't fassis torero.

En casa un apotecari.

—Deu los quart, donguim dos cuartos d'ungüent de contracas.

—Si es servit.

—Ara donguim una ampolla d'árnica.

—Si es servit.

—Ara donguim tres ó quatre lliuras de desfilas.

—Si es servit.

—Ara ..

—Home digui que li dongui un Hospital y baurá acabat de una vegada.

—No 'n fassi cas; com m' hi fet torero...

—Que diu, que faran foras ara á ne 'l torin...

—Toretas, home, toretas. Vaya una sortida.

—Jó li diré: com he sentit parlar de tamborellas...

—Tu, qu'ets dels de la quadrilla: ¿me vols comprar un gech apedassat que tinch á casa?

—Que vols que 'n fassi jo d'un gech apedassat...?

—Home no hi ha res que fassi tant andalus, ni mes torero.

—En cara tinch feina tallada.

A. SERRA.

AMORS QUE LLEVAN LA VIDA.

(BALADA.)

! Pau á qui 'l mata l' amor!
SILVI THOS.

En l'esglesia de la vila
la campana toca á morts,
toca per una doncella.

! Pobreta! Dèu la perdò!

! Que devia ser hermosa,

pus no la enlletgí la mort!
Ara ficada en la caixa,
coronadeta de flors,
sis companyonas la duhen,
la duhen plorant á dol.

Si voléu saber mes d'ella,
escoltau als seguidors,
pus á un jove que 'ls pregunta
li fan esta relació:

—Feya temps qu'era promesa
ab un fadri molt ayrós,

mes un dia á n'ell digueren:

«ets soldat» ! Malvada sort!

Ella s'es mort de anyoransa...

! Pobreta! Dèu la perdò!

Lo jove 's mira 'l cadavre,

arrenca un ¡ay! dolorós,

y cau en la dura terra,

! Infelis! Dèu lo perdò!

Hi ha en lo fossar, sota un sálzer,

duas créus fetas de tronchs,

al péu d'ellas una llosa,

al seu voltant creixen flors;

al dessobre de la pedra

varen grabar uns quants mots.

Si voléu saber que diuhen,

anéu en temps borrascós

al fossar, paréu l'orella,

y ohiréu que ab sos udols

diu lo vent passant pel arbre:

«¡Pau á qui 'l mata l' amor!»

A. CARETA Y VIDAL.

TEATRES.

LAPOTA DE LA MARRUIXA.—BEN VINGUT SIA.

¿Qué hi fa que lo teatre siguiu l'escola de las bonas costums? ¿Qué hi fa que una de las circunstancias que deu tin-

drer tota producció siguiu lo fondo moral é instructiu? Res d'aixó ha sigut digne de fixar la atenció del autor de *la pota de la marruixa*, cap de los preceptes que 'l art consigna y prevé, ha sigut digne de ser per ell acatat. Sentit comu, rahó natural, criteri, moralisació, tot ha sigut gravement ofes y ferit per lo autor del drama que censurem. No estem disposats á tolerar eixos escandols, no volem, no consentim de cap de las maneras en que s'enganyi al poble, en que se li donguin espinas alli ahont ell pensa trovar flors, en que se li prodigui veneno alli ahont ell pensa trovar saludable medicina, en que se li regali generosament escandol y desmoralisació, alli ahont ell pensa que hi trovará la educació y la instrucció deque tant necessita y que tantíssima falta li fa. Si poguerem tolerar, may aprobar, certas llibertats que los autors, tots, se prengueren quan lo teatre catalá tot just comensava á naixer, no volem, ni podem, ni debem tolerarlas ara que lo teatre catalá está atravesant los critichs moments de la seva adolescencia. Admetem, sino, indecencias en lo teatre, aplaudim l'escarni de la literatura y allavors lluny de tenir lo naixement de l'art dramátich catalá, tindrem son abort ó un monstre desconegut que ni 'l coneixerem los verdaders amants de la bellesa.

Per aquestas y altrás molts rahons, no aplaudim, sino que xiulem la *pota de la marruixa*. Molts ens trobaran ¡tal volta cruels en lo llenguatge, potser opinaran que res se deu dir á lo vensut: mes nosaltres contestarem: ¿Si al autor de una bona obra se 'l premia, se 'l alaba, se 'l felicita, qué se li deu al autor de una dolenta?

Al primer se li deu la gloria, al segon l'infern; si Cervantes visques, la *pota de la marruixa* aniria al foch, seguint la sort de aquells llibres de cavalleria que fa cremar per mans de Don Quijote. La execució contribuí, en part, al mal exit de la comedia.

Lo *Ben vingut sia* es una producció estrenada 'l diumenge passat en lo teatre Principal ab motiu de la funció que la empresa dedicá al poeta Zorrilla.

Atés lo motiu pera que fou escrita, ates á que se 'ns ha assegurat que va ser concebuda, escrita, ensejada y representada en menos de 48 horas,—no entrarem á criticar l'obra, serem condescendents y ens limitarem á dir que alló no es una loa ni ho ha sigut may, y que pera alabar á n'en Zorrilla no hi havia cap necessitat de presentar lo tipo del francés,—ma nia poch convenient en que incorren la majoria dels escriptors catalans, mostrandse aixís poch generosos y enemichs de la

— 48 —

reconeixen casi sempre son origen en un vici de educació.

En la familia está la responsabilitat de la educació primera. Quan los nins obran uns ulls com duas taronjas pera veurerho tot, y tot ho volan tocar, y de tot persuadirse com y de quina manera está fet, tant que de ells se diu que tenen la vista al ¿dits, buscant aixís per instinct lo modo de educar sos sentits; llavors es també la ocasió de formar sos sentiments.

Tal volta la intel·ligencia es tardiva; mes lo cor bat desde que se naix. Las máximas que s'*maman*, con vulgarment se diu, son las que jamay se oblidan. Bonas ó malas sian aquestas impresions primerencas y que semblan se tiran en terra ahont no han de grillar, sempre tindrán ellas una influencia dessisiva en la esdevenidora conducta y sort del individu.

Per aixó es tant important la missió de las mares, tant gran sa obligació, tan envejable son premi. Lo home no 'l forman los mestres, ni 'ls catedrátichs, ni 'ls llibres: solsament lo forma la familia.

Lo que aquells donan es la instrucció que cultiva y puleix lo enteniment; lo que 's reb de aquesta es la educació que obra sobre lo sentiment y sobre la voluntat. Aquella fa sabis, ¡aquesta fa homes. La falta de la primera es tolerable; qui careix de la segona ó la te torta es un malvat.

Aixís ho comprenia en Mateu y aixís ho practicava.

Vingué un dia en que per los petits acabá la verdadera infancia. Es á dir que á en Melció li caygué la primera dent.

—Ja comensas á ser home, li digué son pare rihent, ja has de preparar-te á volar tot sol.

—Tot sol? preguntá lo baylet mirant temerosament á la Roser, que se entretenia en esbullar los boixets de un cuxí de fer puntas.

—Escoltam. Vull dir que ja ets massa grandassás ¡pera estarte sense fer res en tot lo dia. Seguint aixís pararias á burro y may podrías fer carrera. Per mes que alguns creguen que pera menar terras n'hi ha prou de saber manejar lo cávech y la dalla, jo tinch per mí que may fa nosa un xich de lletra y de comptes.

—Y la Roser? insistí en Melció fixo en la primera idea que le havia acudit.

—La Roser anirá á costura, porque no estaria be que quedés mes ignorant que tú.

— 45 —

aconteixements; puig que li trencava lo cor la vista de tantas desgracias y temia que no podria téner fi son dolor ab los recorts que á cada moment portaria á sa imaginació la permanencia en los llocs que tan tristos los tenian.

—Deu ho vol! anyadí. Haig de anar á deixar los ossos lluny del meu poble, ahont tot me era estimat y conegut, ahont apenas hi ha casa que no hage vist reconstruir, ni hi queda persona de qui no hage anat al bateig. Adeu! si no sents parlar mes de mi encomanam á Deu... y cuida de la Roser.

Los dos amichs se abrassaren fortament, cayentlos las llagrimas cara avall.

En Bernat sortí cap á la carretera de Fransa en direcció á Girona y passaren molts mesos avans de que tornessen á recordarse de ell los habitants de Hostalrich.

CAPITOL VIII.

Mes grandeta.

—La pubilleta, deya en Mateu, va espigantse que dona gust.

—Mal va qui neix y no creix, contestava sa muller.

Y en efecte la Roser anava creixent.

Havia ja passat per ella lo temps en que, lliures dels bolquers, llensan las criaturas al aire sas tendras cametas y se ravejan y regositjan trovantse desembrassadas de las lligaduras que 'ls privavan los moviments y entumian sos membres. Havia també passat la malalticosa temporada en que lo rompre lo dentat posa en perill la vida dels infants y fa sufrir mil angúnias als que 'ls estiman.

Havia vingut després la ocasió de calsar sos peus ab petita espardenyeta y de ensenyarli á fer los primers passos en lo mon.

Los nins desde la naixensa no's posan immediatament en contacto ab lo mon. Aixís que arriuan trovan que 'ls espera per lo general lo carinyo pera tractarlos ab tota la delicadesa de un cor amorós.

La falda de la mare es un lloch especial en que aquells tendres sers, que de res poden servirse á sí mateixos, hi trovan tot lo que

12 LAS JOYAS DE LA ROSER.

fraternitat. Per lo demes hi ha xistes de bon genero y sobre tot molt bona voluntat que es lo que Don Joseph Zorrilla apreciarà mes que res.

Z. DE V.

LAS ILUSIONS PERDUDAS.

BALADA.

—Ay mare, la mia mare,
ne tinch lo cor plé de goig,
ja veig fullas en los arbres,
ja no fa aquell fret tant fort,
ja lo sol surt molt mes d' hora,
ja fins mes tart no 's fa fosch,
ja los clavells y las rosas
á llenyar tornen olors;
Las tortoletas ja volan,
la papellona ab son vol,
per los camps se torna á veure
y ja de los camps no s' mou;
si sempre estessim aixis
que be estaria en lo mon...
—Aixo vol dir filla meva
que l' hibern ja se 'n ha mort,
y que un any mes ja tenim
y tambe mes vells ja som:
ay filla, la meva filla,
com mes vells, mes prop la mort.

—Ay mare, la mia mare,
ne tinch lo cor plé de goig,
n' estich molt enamorada
y ne tinch ab ell mon cort;
que felissos, quan casats
y puguem viurer tots dos...
que felissos quan casats
si podem tindre un noy...
de nom se 'n dirá Joseph,
que son pare dú eix nom,
y si n' es noya, Maria,

que Maria es un nom dols;
si sempre estessim aixis
que bé estaria en lo mon!
—Quan aixó suchseeixi, filla,
mes vellas serem las dos:
ay filla, la meva filla,
com mes vells, mes prop la mort.
LLOIS CAMPROBERT.

Solucions á la xaradeta y al geroglífich del número passat.

—Sobre gustos hi há disputas.
—Aixi ho diu lo geroglífich.
—Y la xarada?
—Diu ra-ra.
—Acertat.
—Bravo.
—Magnífich.
Enviadas pel correu.

Correspondencia de La Barretina.

Barcelona: M. L. del R. Li publicaré las Xaradas. Girona. A. V. y R. Encara que no publiqui la seva poesia, no 's desanimi. Estudi forsa, que té disposició. Barcelona. Lo Doctor. Entesos. Vilanova. J. C. Santo no poderio complaure. Barcelona. J. R. y T. Se coneix que vosté té y P. Entesos. Sabadell. M. F. y R. Ja li publicaré. Com ne robo tantissimas es impossible evitar una distracció. Barcelona. M. Pagueras. Lo meu Administrador no ho es de La Pubilla encara que aquell periódich ho portí aixis. Ja 'l pot anar á veure ben descansat y segur de que 'l servirà be. 2 Abril. A. S.

ANUNCIS.

EL ESCRITORIO.

FÁBRICA DE LLIBRES RATLLATS Y PAPELERÍA

DE

JOSEPH ARRUFAT Y TORRENS.

(Menció honorífica en la Exposició de París de 1867.)

Eix acreditat establiment que durant molts anys ha estat establert en lo carrer de Escudillers, núm. 71, s' ha traslladat al immediat carrer Comptesa de Sobradell, núm. 4, Barcelona.

ESTABLIMENT ORTOPÉDICH

DE

DON EMILIO CLAUSOLLES,

professor en medicina

y cirujia, sócio de la Academia médico-quirúrgica de Madrid y de Palencia, sócio fundador del Institut Médich de Barcelona, premiat en las Exposicions Universals de París en 1855 y 1867, etc. etc.

Tractament especial de las afeccions següents:

Desviacions de la columna vertebral en tots los seus graus.

Desviacions internes y externas de las camas, peus, brassos y mans.

Peus de Pinya, (varus) peus equinos, retraccions musculars y falsas anquilosis de las camas, etc.

Luxacions espontaneas, traumáticas ó patológicas en todas las articulacions.

Hernias (vulgarment ditas trencaduras, relajacions, trencats, esbinals).

Arribat de poch de París ahont ha permanescut durant la ultima Exposició Universal, ofereix al públich sos serveys, assegurantli trobará en dit establiment tots los adelantos que s' han presentat en aquell concurs, y que la ciencia ha demostrat ser los millors pera obtenir bons resultats curatius.

Consultas diarias y gratuitas de 12 á 3.

RAMBLA DEL CENTRO, NÚMERO 27.

BARCELONA.

DIRECTORS: D. ANTON SERRA Y D. F. UBACH.

Editor responsable: D. FRANCISCO ALFONSO.

Barcelona.—Imp. de Jaume Jopús, carrer de Petritxol, 14.—1868.

— 46 —

Is hi es necessari aixís pera sa vida física, com pera sos sentiments, que encara que son, com qui diu, rudimentaris, no son per aixó menos vius qu' ls que s' sentan en edat mes avansada.

Pero ve lo dia en que aquell dols refugi te de abandonar-se. Lo nin trova ple de amargura aquell estimat lloch en que bebia ab delicia lo aliment; los mateixos que avans lo sostenian l' apartan de sí y lo incitan á que se 'n vaigi sol.

No li negan la ajuda; pero en cert modo lo rechazan. Ho fan ab bona intenció, es cert; mes al infant, que sols viu de impresions, no li apar altre cosa que 'l desví y allunyament.

Elavoras es quan veritablement posa 'ls peus al mon, y en aquets primers moments en que se aventura á fer tintinas y donar alguns passos en avant, ja se desarrolla á sa vista lo que ha de ser sa vida futura rodejada de perills y contrarietats.

Trista condició la del home; condemnat á la perpétua lluyta, á tenir enemichs per tot. Los primers que 'l contrarian son sos membres. Las camas se negan á sostenir-lo y á marxar; la llengua 's fa difícil á la pronunciació; los ulls se assombran y enlluernan de la llum pera que foren criats.

Y després cada pas es una ensopegada, cada ensopegada una caiguda.

Totas las cosas de la naturaleza se li oposan y rebelan; sols á forsa de constancia y coratge se logra mitj dominarlas. Y son major enemich es lo mateix home, son semblant.

La Roser havia ja suferit aquestas primeras probas. Pot ser per ella foren menos rudas que per altres; puig encara que la perduda de sa mare semblava que podia contribuir á aumentarli las dificultats, aquellas exel-lents personas que se la havian afillada, tenian en son cor tressors de carinyo y no li escatimavan los mes amorosos cuidados.

La pubilla de Hostalrich havia perdut son dot y sas joyas, que lo foch havia consumit; mes la tendresa de la familia, lo amor dels pares, que á res es comparable, no 'ls havia perdut pas.

En Mateu no escasejava res.

Totas las horas que lo conreu de sos camps li deixava desocupadas, y aquells dias en que la pluja no permetia trevallar los empleava junt ab sa muller en la educació de sos dos fills.

— 47 —

Allí 'ls haurian vist en las tardes de estiu sentats en la era, ó be en las fredas vetlladas de hivern rodejant la llar. Los dos esposos, prop lo un del altre, se entretenian ab los xiquets y 'ls ensenyavan á dir papá, mamá, teta, reventantse de riure al veure los esforços á voltas infructuosos dels petits.

La Roser posada en la pollera é intentant caminar. En Melció, mes crescut, arrossegantse per terra, fent los dos lo martiri y las delicias de sos pares.

Poch podia ensenyarlos en Mateu, que no era home de lletres; mes pera cumplir sa obligació prou ne sabia. Tenia bon cor, era religiós, havia sigut bon fill y era bon pare y bon espós. ¿Se ensenya mes en las aulas?

Son exemple, donchs, y aquellas veritats innatas que no se escapan al home mes incult, quan lo guia un recte sentit, eran llistons suficients y profitosas pera los dos nins.

En Melció y la Roser, aprengueren de aquet modo á estimar, cosa que no tothom sap, permes que semble estrany. Aprengueren en consecuencia á tenir en molt tot lo bo y despreciar y temer lo dolent, á compadeixer als desgraciats, á venerar als vells, á adorar al Criador.

Se impregnaren de una justicia rigurosa perquè la vejeren sempre practicada per en Mateu envers ells, y de aquí resultá que entre 'ls dos petits no hi havia may una disputa, puig naturalmente s' ho partian tot y may volian lo del altre. Quan alguna volta per sa ignorancia no estavan de acort, acudian á sos pares pera que decidissen la qüestió.

No es, donchs, de estranyar que en Mateu estés molt y molt content de sos deixebles y dongués gracias á la Providencia de que habentli imposat la forta obligació de criar fills pera la familia, pera la patria y pera Deu, los hi hagués donat de tan bona pasta que feya molt fácil lo cumpliment de son deber.

Estrany semblará tal volta que nos elevem á aquestas consideracions, tractanse de nins que no jhan arribat á mes de sinch ó sis anys. Pero la alsina centenaria conserva clavet en son cor lo tros de aixá que se hi trencá al treurerne suro la primera vegada, las parets de la casa mes antiga se esquadernan per un defecte que lo constructor deixá en los fonaments, y las malas accions dels homes